

Nagyböjt 2. vasárnapja

Ter 12,1-4a

**„Megáldalak és nagyjá teszem nevedet,
s te magad is áldás leszel”**

Az Úr így szólt Ábrámhoz: „Vonulj ki földedről, rokonságod köréből és atyád házából arra a földre, amelyet majd mutatok neked. Nagy néppé teszlek. Megáldalak és nagyjá teszem nevedet, s te magad is áldás leszel. Megáldom azokat, akik áldanak téged, de akik átkoznak téged, azokat én is megátkozom. Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége.” Ábrám tehát elköltözött, ahogy az Úr megparancsolta neki, s vele ment Lót is. Ábrám 75 éves volt, amikor Háránból elindult.

Ábrahám a zsidó, a keresztény és a muszlim vallásúak számára is a vallásos ember mintaképe. Nevének jelentése a „sokaság atyja”, és azon félnomád törzsek vezetői közé tartozik, akik Kr. e. 2000–1700 között vándoroltak ki a szír arab sivatagból és Mezopotámiából Kánaánba. Története legendás forrásokban maradt meg, amely azt jelenti, élete nagy eseményeit nem kitalálták a szerzők, hanem valós eseményeket örökítettek meg róla, de csak azokat, amelyek az utódai számára példa értékűek voltak.

Ábrahám a Biblia legnépesebb szereplője, ő az isteni parancsokra nem szóban válaszol, hanem végrehajtja azokat. Életmódja vallásossága részint megegyezik kora egyéb nomád törzseinek vallásosságával, amit az is jelez, hogy a kánaáni szentélyeket úgy használja, mintha sajátjai lennének. Másrészt el is üt kora vallásosságától, bár nem feltétlenül bizonyítható, hogy szigorúan a monoteista hit követője lett volna. Legkülönösebb története Izsák feláldozásának története (Ter 22,1–19), amely feltehetően a termékenység érdekében végzett emberáldozatok végét jelenti. Az isteni ígéretek alapján egész Kánaán az ő birtoka lesz (15,6–7). Vallási jelentőségét Kánaánban csak növeli Melkizedekkel való találkozása és a pap királynak Ábrahámra mondott áldása (Ter 14, 17–21). Talán ez is hozzájárult ahhoz, hogy neve az isteni áldásokkal fonódott össze (Ter 12,2–3), és a későbbiekben Jahvéról úgy beszélnek, mint Ábrahám Istenéről (1Kir 18,36; Zsolt 47,10) őt pedig Isten, vagyis Jahve hűséges szolgájának ábrázolják (Zsolt 105,6). Különös ellentmondás, hogy az izraeliták sehol sem szerepelnek Ábrahám fiaiként, de az egész népet, Izraelt, mégis Ábrahám ivadékának tekinti a Biblia (Iz

41,8). Ennek oka, hogy nem genetikai őznek, hanem vallási őznek tekintik Ábrahámot, aki hitt Istennek, és ez megigazulására szolgált (Róm 4, 9–12). Ez az oka, hogy neve köré legendák szövődtek, és ezen legendák mindegyikének célja hitének bemutatása. A legendák szerint sírja Hebronban van, amely a zsidó zarándoklat egyik célpontja mind a mai napig.

Ábrahámot ősatyának nevezték a zsidók, és ezt a hitet az Újszövetség is megőrökíti (Jn 8,53.56; Róm 4,1; ApCsel 7,2; Mt 3,9). Maga Jézus is elismerte Ábrahám gyermekeinek jogait (Lk 19,9), de az erre a fiúságra épített túlzott öntudatot elvetette, mondván, Isten a kövekből is tud fiakat támasztani Ábrahámnak (Mt 3,9). Hasonlóan nyilatkozott Pál is, amikor azt állította, a testi leszármazás nem garancia az üdvösségre (Róm 4,9–12).

Régi katolikus igazság, hogy a „hit hallásból ered” (fides ex auditu), vagyis a vallásosságot valakinek úgy kell megélnie, hogy a magatartása követőkre találjon. A középkorban sokkal kevesebben olvasták a Bibliát, mint az újkorban, mégis több volt a vallásos ember, mert nem a szent szövegek ismerete, hanem a bennük foglaltak megélése eredményezi a következő generáció hitét. Az ókorról ma sokkal többet tudunk, mint a középkorban, de Ábrahám hitével mégsem tudunk versenyre kelni. Talán azért, mert kevésbé keressük azt az áldást, amelyet Ábrahám keresett, és többet keressük azokat a kifogásokat az isteni parancsokkal szemben, amelyet Ábrahám nem keresett. A kultúrává oldott hitformulák csak gyönyörködtetik, de nem feltétlenül indítják az embereket vallásos magatartásra. A múlt kultúrájával való kapcsolatunk egyébként is felületes, lenézzük azt, mint kamasz gyerek az apját, azt gondoljuk, mindent jobban tudunk, mint elődeink. Közben kapcsolatokat, érzéseket veszítünk el, amelyek elszegényítik lelkünket, és ezért nem találunk kapcsolatot Istenhez, vagy fura, ezoterikus jelenségnek tartjuk az imát, valami fura versnek csupán, amelyben nem tárjuk Isten elé lelkünket és ezért nem is lehetünk az áldások birtoklói.